

Lasteaia lühike tutvustus:

Rannamõisa lasteaed on kogukonna poolt hinnatud kasvukeskkond lastele ja positiivse mikroklimega, innovaatiline ning pidevas arengus asutus töötajatele. Meie väärtused on ühiselt loodud ja neid järgides on üles ehitatud nii kasvu-, kui õppekeskkonnad. Me väärtustame laste loovust ja iseseisvust, vaimset ja füüsilist tervist ning üksteist austavaid suhteid. Me aktsepteerime nii laste kui kolleegide erisusi ja näeme neis võimalust arenguks. Me oleme orienteeritud elukestvatele õppele, oleme paindlikud muutuste suhtes ja avatud uuendustele. Me oleme teadlikud selle üle kuhu oleme tänaseks jõudnud ja omame selget visiooni edasise arengu suhtes - **oma väärtustega kooskõlas õpetaja ja iseendaga kooskõlas lapse koostöine sünergia loob aluse julge ja õpihimulise kodaniku kasvamiseks.**

RML töötab 26 inimest ja meil kasvab 140 peret.

Meie meeskond toimib ühiselt läbi räägitud ja ühiselt koostatud eesmärkide järgi, mida järgivad kõik meeskonna liikmed. Me jagame ja kanname Rannamõisa lasteaia ühiseid väärtusi.

Meie **õpikeskkond** on aktiivne ja inspireeriv füüsiline keskkond ning turvaline vaimne keskkond. Keskkond, mis julgustab ja toetab loovust. Keskkond, milles on teadlikult loodud situatsioone, kus lapsed saavad/peavad harjutama ebakindlust.

Lasteaia tegevuskultuur võimaldab oma oskusi jagada ja innustab koostööle.

Näiteks Murumunade rühm kaasas oma vanemad koostööle lausa mitmel tasandil. Terve aasta vältel kutsusid vanemad lapsed oma töökohtadega tutvuma. Külaskäidi Välisministeeriumis, Mereakadeemias, Kadarbiku talus... Teine koostöine vorm hõlmas tervislikku toitumist, toidu valmistamist ja koostööd lastega. Vanemad tulid oma ideega, oma retseptiga ja oma toorainetega rühma ja koos valmistati süüa. Kas siis hommikuputru, emadepäeva peolauda (see oli isade eri), gripihooaja lõpupeo smuutit, piparkooke või leiba....

Laps, kes sellises keskkonnas kasvab on julge õppija, kes eksimustes ja vigades näeb pigem uut võimalust.

Mõtestame endi jaoks uuenevat **õpikäsitust**, mille võtmeküsimus on õppija ja õpetaja roll. Meie õpetaja ei ole enam äraõpetaja ja laps äraõppija.

Oluline on koostöö valmidus, -vajadus ja -võimalus. Õppimise protsessis on esikohal uudishimule toetuv avastamine, julgusele toetuv teadmise loomine, ärksusele toetuv mõtestamine ja pidev refleksioon. Kõik need võimaldavad osaoskuste omandamisega koos ka süvenemist, maailmast tervikpildi kujunemist ja inimeseks kasvamist.

Iga **laps** on isiksus ja omab individuaalset eripära. Sellest lähtudes ja seda arvestades on täiskasvanu ülesanne kasutada iga lapsega suhtlemisel erinevaid kohtlemisviise.

Näide meie lasteaia kingikotist Eestimaa 100 sünnipäevaks: Murumunad (3 a) kingivad viisaka lapse, kes ütleb „tere“ talle omasel moel, aga kindlasti silma vaadates. Mesimummid (6 a) kingivad oskuse näha ja välja ütelda igas päevas midagi ilusat. Mürakarud (4 a) kingivad oskuse „olla kohal“ ehk keskendumise ja kuulamise oskuse. Rõõmuritsikad (5a) kingivad oskuse võtta lasteaiapäevast koju kaasa „üks parim hetk“ ja seda ka kodustega jagada.

Rannamõisa lasteaias töötav **pedagoog** on eelkõige visionäär, kelles ühilduvad töö ja hobi ühtseks pedagoogiliseks kutsumuseks.

Meie **meeskond** jagab ühiseid väärtusi ja ühtseid pedagoogilisi põhimõtteid, mida igaüks viib ellu omanäoliselt. Me vahetame oma teadmisi ja kogemusi. Me jagame ühist vastutust kõigi RML käivate laste ees.

Laste profiili kirjeldus: (erinevad vajadused, huvid, anded jne.):

Täna võime julgelt väita, et Rannamõisa lasteaia laps on terve ja tark. Ta on **emotsionaalselt tasakaalus** ja **sotsiaalselt arenenud**. Ta julgeb ise valikuid teha ja julgeb ise vastutust võtta. Ta omab sisemist motivatsiooni ja on valmis ise õppima. Meie igapäevaelus puudub teadlikult võistlus ja konkureerimine, see võimaldab lastel julgelt katsetada uusi asju ning **nad ei karda eksida**.

Täna on meil üle 30. ne erivajadusega lapse, neist kaks on püsiva tervisekahjustusega last, kelle on määratud vastavalt keskmine ja raske puue. Nendest üks vajab liikumiseks abivahendeid ja teisel lapsel on spetsiifiline arenguhäire ja ATH. Oleme nende kaasamiseks lasteaia ellu palunud abi (lisaks laialdasele tugisüsteemile) ka teistelt lastelt. Nad on toeks kõndimisel ja on aeglasematele õppijatele vajadusel abiõpetaja rollis. See on võimaldanud lastel kasvada **empaatiliseks** ja õpetanud oskust ka teise edusammudest rõõmu tunda.

Meie lapsi iseloomustab **valmisolek aktiivselt liikuda**. Kas siis orienteeruda, teha pikki jalgsimatku, suusatada, ujuda või teha heakorratöid lasteaia õuel.

Tänu järjepidevale tervist edendavale tegevusele ja TEL'i meeskonna tublile tööle on meie **lapsed teadlikud ja tublid toidu tarbijad**. Nad teavad hästi mis on tervislik ja mis mitte ning oskavad lasteaia toite hinnata.

Oleme suurt rõhku pannud laste **emotsionaalsele tasakaalule**. Kõik pedagoogid ja osa vanemaid on läbinud Vaikuseminutite koolitused ja rakendavad neid võtteid igapäevaselt nii kodus kui lasteaias. Täna on vanemad lapsed vaikuseminutite harjutusi võimelised ka iseseisvalt tegema. Eriti tore on, et nad ise tajuvad ära hetke, millal on vajadus „aeg maha võtta“ Lisaks on lastel võimalik õppida ka joogat.

Oleme lisanud laste õppekavva tegevusi mis **arendavad** tehnilist **mõtlemist** (robotika), strateegilist mõtlemist (male), ruumilist mõtlemist (orienteerumine)

Analüüsi koostasid: Margit Toomlaid (direktor), Sirle Kaljend (eripedagoog/logopeed), Elin Ots (muusikaõpetaja), Kai Randrüüt (liikumisõpetaja), Kersti Veskus (rühmaõpetaja)

Konkursitööga kandideerime tiitlile „Hea lasteaia ekspert“

VALDKOND	KASVAMIST JA ARENGUT TOETAV KESKKOND
Palun valige analüüsimiseks 1-2 aspekti	1. Õpi- ja kasvukeskkond lasteaias on turvaline ja tervislik ning ülemäärase stressita (vältitakse päeva üleplaneerimist)
	<p>Aspekt 1 ja aspekti valiku põhjendus</p> <p>Õpi- ja kasvukeskkond lasteaias on turvaline ja tervislik ning ülemäärase stressita</p> <p>Oleme keskkonna jaganud tinglikult kolmeks: füüsiline-, vaimne- ja emotsionaalne keskkond. Arendame ja täiustame võrdselt kõiki, aga viimastel aastatel on veidi rohkem tähelepanu saanud laste ja personali emotsionaalne keskkond. Tunnetame igapäevaselt seda välist survet, mis loob aluse pingeks, stressiks, käitumisprobleemide ja õpiraskuste tekkeks. Liigume sinna poole, et kasvukeskkonna kõik aspektid moodustaksid ühtse terviku ja kõik, mis on loodud, on kindla eesmärgiga toetamaks lapse arengut võimalikult mitmekesiselt.</p>
	<p>FÜÜSILINE KESKKOND. Kaks kõige olulisemat osa on „Elu vabas õhus“ ja „Tervislik toit“.</p> <p>ELU VABAS ÕHUS.</p> <p>Elu vabas õhus ei ole meil ühekordne kampaania vaid jätkusuutlik elustiil. Meie lapsed mängivad, õpivad, teevad süüa ja söövad ning vahel ka magavad õues.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meie personal on omaks võtnud tõdemust, et terved, targad ja õnnelikud lapsed kasvavad värskes õhus ja vabas liikumises <p><i>Kõik taandub isiklikule kogemusele. Kui tubane täiskasvanu ühel hetkel avastab milline rahustav mõju on metsal ja tuulisel rannal, siis on see ainult aja küsimus, millal sellest elustiilist saab. Selle sügise „töövõit“ on see, et uued 3 aastased tulid juba kohe lasteaeda kõigil kaasas täiskomplekt vihmariideid. Ja seega said võimalikuks poriloigu mängud. Pered ja ka uued töötajad teevad lasteaia valiku teadlikult ja aktsepteerivad meie elustiili.</i></p>

- Lasteaias on magamiskotid mida saavad kõik soovijad igal ajal kasutada, et teha lõunauinak õues, varjualuse. Seda võimalust kasutasid ka 3 aastased (lisa 1)
- Oleme õue loonud suure nn söögiala. Selle keskmeks on lahtise tulega lõkkekoht koos suure panni või katlag. Ümber „köögi“ on laud/pingid tervele lasteaiale koos söömiseks. Sööme õues iga päev kuni kindakandmise ajani.(lisa 1) <https://www.facebook.com/Rannam%C3%B5isa-Lasteaed-1627769210877231/>
- Kõik õpetajad viivad läbi rohkemal või vähemal määral lõimitud õueõpet. Seda nii lasteaia õuealal, õueõppeklassis, metsas, mereääres, looduspargis, Aura ja Muraste loodusradadel, loomaaias, muuseumites ..
- Vähemalt üks planeeritud liikumise tegevus nädalas toimub õues (metsas, mere ääres, lasteaia õuel)
- Lapsed saavad süvendatult tegeleda orienteerumisega Rootsi ja Eesti Orienteerumislidu "roheline taseme" järgi (orienteerumislidu ja Trialtonklubi abil). Ka vanematele pakutavad sportlikud ettevõtmised on orienteerumised (pime orienteerumine isadele (või mõnele teisele hetkel olemasolevale vanemale, ka emmele) novembris ja pere orienteerumine metsas 1.juunil)
- Lumeperioodil saavad vanemad rühmad spetsiaalset suusatamise treeninguid treeneri juhendamisel. Võimalusel ka mäest laskumist Nõmme suusapargis. (lisa 2)
- Liikumistundides kasutatakse kepikõnni algõpet suusatamisele ettevalmistava tegevusena. Kevadel teeme 5 km pikkuse kepikõnnimatka koos vanavanematega (lisa 2)
- Regulaarselt toimuvad eri kategooria matkad iga ilmaga kas jalgsi, ratastel, suuskadega või kõnnikeppidega
- Lasteaia õuealal on 8 rajaga seiklusrada, mis arendab mitmekülgset laste kehalist võimekust (lisa 3)
- Soojal ajal on lasteaia õuel basseinid (lisa 3)
- Õuealal on mitmekesised vahendid laste vabaks tegevuseks: puutöö keskus tööriistade ja materjaliga, seiklusrada, õuekoristuse tööriistad, porimängu ala, „ilmajaam“(lisa 4 a,b)
Kõik need on laste vabad valikud millega lapsed tegelevad vaba mängu raames 7.30-9.00, 10.30-12.30 ja 15.00- koju minekuni
- Lapsevanemad on lasteaia tervis edendavat tegevust hinnanud kõrge, 4, 9 palliga (rahulolu uuring 2015)
- Haiguspäevade statistika näitab aasta aastalt vähenemist. 2012 aastal oli haiguspäevi 7,4%, 2013 aastal 6,8%, 2014 aastal 6,8% ja 2015 6,7%
Kui laps jääb puuduma siis vanem teavitab ka põhjuse.

TERVISLIK TOIT

- Viisime läbi kaks koolitust (lektor toitumisspetsialist dr.Ülle Hõbemägi), et tõsta personali ja pere teadliku tänapäeva seisukohtadest toitumise alal
Koolitustel osaleb tavaliselt umbes 30% peredest. Ü.H. koolitust tegime vanemate soovil isegi 2x. Vanemate hoiakud on väga toetavad. Meie koostatud lapse sööma õpetamise õpiku „Üks amps emme eest“ idee tuli ka vanematelt.
- Muutsime oluliselt toidukordade jaotust (dessert õhtuks, oote asemel toidukord)
- Võtsime osaliselt kasutusele mahe tooraine (teravili, teed, juurvili)
- Vähendasime oluliselt piima, suhkru ja soola kasutamist
Kuna mitte üks norm ei käsi kasutada soola, suhkrut, nisu, piima. Oleme need lihtsalt tervislikemate tooraine vastu välja vahetanud. Banaan suhkru asemele, maitserohelised soola asemele. Piima asemel pakume hapendatud piimatooteid, aga oluliselt väiksemas mahus. Nisu asemel on kõik teised teraviljad. Terviseamet on meid tunnustanud muudatuste eest ja ise meile saatnud Tallinna lasteaedu õppima.
- Lõpetasime nisu kasutamise ja asendasime teiste erinevate teraviljadega
- Lasteaial on valmisolek ja võimekus pakkuda toitu ka eri menüüd vajavatele lastele, allergikutele, lastele kellel on toidu talumatus
- Oleme ühinenud PRIA piima ja puu-juurvilja programmiga
- Kaasame ka lapsed ning vanemad toidu valmistamise protsessi (laste salati ja smuutide hommik, emmede desserdi konkurss naistepäeval, leiva küpsetamised, vanemate kokkamise päevad)
- Kaasame lapsed ka toidu kasvatamise protsessi: kurgi, laukude, võrsete kasvatamine, idude ajatamine...)
- Lapsevanemad on lasteaia toitlustamise hinnanud kõrge, 4, 7 palliga (rahulolu uuring 2015)
- Koostasime ja kirjastasime vanemate soovil raamatu, mis kajastab kogu laste söömise harjumuste kujundamist kuni lemmikretseptideni „Üks amps emme eest“ (lisana kaasas raamat)

VAIMNE KESKKOND.

Uuenev õpikäsitus, mida järk järgult rakendame, soodustab vaimse kliima tervenemist. Õppetegevus on vähem reguleeritud, ajakasutus on paindlik, lastel on suurenenud valiku-, otsustus- ja tegutsemis vabadus. Personalil on võimalus ja vabadus kasutada oma pedagoogilist loovust.

- Meie töö sisuliseks eesmärgiks on mitteformaalne/**kogemuse kaudu õppimine** (pakkudes arenguks eriilmelisi võimalusi , andes valikuvabadust uurida, kogeda, suhelda ja õppida nii oma lasteaia maja kõigis ruumides, naaberrühmades kui õues ja väljapool igapäeva keskkonda) ja seoste loomine
- **Osaoskuste õpetamine.** Lähtume Ben Furmani oskuste õppe metoodikast, kus laps on kaasatud teda puudutavate otsuste tegemisse. Laps valib ise millise oskuse ta soovib omandada ja õpetaja roll on kaasata kodu, last oskuse omandamisel toetada ja abiks olla. Peame loomulikuks, et oskuse õpe toimub võimalikult mänguliselt ja lapse initsiatiivil ning aktiivsel osalusel. Toimunud on mitu koolitust: Angela Jakobson „Osaoskuste õppe metoodika rakendamine“; „Põngerjaõpetuse 15 sammu“; oleme välja töötanud oskuste õppe käsitluse meie lasteaiale
Osaoskuse õpetamiseks sõlmitakse kolmepoolne kokkulepe, laps-õpetaja-pere. Kõik on teadlikud mida ja kuidas parasjagu õpetatakse ja kõik ka sellega tegelevad. Kodu saab vajadusel lastaiast (õpetaja, logopeed...) juhised kuidas antud oskuse omandamist kodus toetada
 - *Räägib eripedagoog Sirle: „Koostas selle algsest õpetajatele abimaterjaliks erivajadusega laste probleemide kaardistamiseks. Kuna oskuste õppe ankeet annab õpetajale võimaluse analüüsida lapsel olemasolevaid eakohaseid oskusi, siis leidsid õpetajad, et see on edukalt kasutatav kõikidel lastel. Arengulise erivajadusega laste töögruppis oleme kaardistanud kõik lapsed, kes meie majas vajaksid individualiseeritud lähenemist oskuste õppe näol. Andmed on majasiseselt jagatud Google docs formaadis ja kõigile asutuse töötajatele kättesaadavad, mis tagab, et töötajad on kursis ja neil on võimalus osaleda lapse oskuste õppe protsessis. Seejärel toimitakse põngerjaõpetuse 15 sammu raames, Ben Furmani metoodikale toetudes. Uus omandatud oskus tähistatakse ja omandamisel saab laps uhkusega tõdeda, et mina oskan ja mina pingutasin selle omandamiseks. Edukaid ja vahvaid kogemusi jagatakse üksteisega ja arutletakse selle üle, kuidas kohandada neid erivajadusega lastele sobivaks. Koostöö erialaõpetajate ja rühmaõpetajate vahel on siin olulise tähtsusega.*

- **Planeeritud tegevuste arv** on miinimum miinimumist (lisa 5), et mitte koormata laste päeva ja võimaldada iseseisvat vaba tegevust
- Üks päev nädalas on **laste juhitud päev**. Sel päeval pakuvad 4 vanemat rühma ja 4 eriala õpetajat erinevaid nõuetegevustubasid, mille vahel valides saavad lapsed ise tegutseda vastavalt oma huvile, soovile, tujule, energiale (lisa 5)
- Igal personali liikmel on võimalus kasutada oma **pedagoogilist andekust**, et kujundada laste elu nii, et iga tegevus tooks kaasa maksimaalse õpetusliku/kasvatustliku kasuteguri. Ei ole vaja läbi viia eraldi tegevust, vaid kaasata lapsed pärisellu, panna nad situatsioonidesse kus saab tegutseda, katsetada, eksida ja lõputult uuesti teha.
 - *Räägib direktor Margit:
Näiteks „Ühine õues söögi tegemine ja söömine“. Majahoidja, kes hoiab lõket katla all, kaasab lapsi puude kogumisse ja saagimisse. Kokatädi annab lusikaotsaga valmivat suppi maitsta, et saada hinnangut maitse kohta. Sööma tulevad lapsed pesivad käsi kastekannu all, hoides seda sõbrale ja aidates üksteist. Toidule järgi tuleb igaiüks ise oma taldrikuga. Igaiüks ütleb ise mida ja kui palju ta süüa soovib ja sellega võtab ta ka vastutuse, et ta sööb kõik ära. Taldrikuga oma kohale minnes harjutab laps tasakaalu ja tähelepanu, sest õuepind on konarlik ja ümberringi sebivaid lapsi palju. Ja kes soovib võib näpistada taimestikust sibulat supi peale – see on ju tervislik. Seega on eluline kogemus saadud töökasvatuses, kokanduses, hügieenis, üksteise aitamises, vastutuses oma otsuse ees ja lisaks harjutatud tasakaalu.*
- Õppetegevus on ülesse ehitatud **projektõppe meetodil**. See koosneb kahest moodulist (sept.-nov. ja jaan.-aprill/mai). Moodulid lõppevad ühiste esitlustega, mille vormi ja viisid valivad rühmad ise või lepivad õpetajad kokku. Kasutame ka vahekokkuvõtteid (lisa 6). Eri aine valdkonnad on lõimitud ja õppemetoodikatest kasutatakse palju aktiivõppe meetodeid. Aine valdkonnad on traditsiooniliselt keel ja kõne, matemaatika, keskkond ja mina, loovusained. Õpetajad planeerivad oma tööd oodatavate osaoskuste alusel. Nende saavutamiseks kasutatakse lõimitud tegevusi mis haaravad korraga maksimaalselt palju erinevaid aine valdkondi.
- Väga olulisel kohal on **erialaõpetajate tegevus**, mis lisaks erialaliste osaoskuste õpetamisele annab sotsiaalseid, empaatilisi oskusi/harjumusi.
Näiteks:

Kunstiõpetaja Anne on oma kunstitegevustes eriliselt palju tähelepanu pööranud mõtlemise ja kreatiivsuse koostööle- lapsed meisterdavad mängu ja saavad neid ka mängida; valmivad uhked mõtte- ja muustrilehed, kus lapsed katsetavad ise oma ideede kujutamist ka kolmemõõtmeliselt.

○ *Räägib kunstiõpetaja Anne:*

- ✓ *Minu kunstitund on mänguline, eakohane mõtestatud kunstiprotsess, kus on ühendatud kunstipõhised tehnikad ja kunstiteraapia võtted.*
- ✓ *Kunstitunnis rakendan lapse aktsepteerimist, toetamist, märkamist ja kuulamist, mis võimaldab lapsel tunda end olulisena, turvaliselt, saada tähelepanu ja end vabalt väljendada, mis on aluseks koostööle ja loovuse arendamisele.*
- ✓ *Tunni alguses, kui laps saab võimaluse oma reaalse tunnet väljendada ja tunni lõpus enese ja teiste laste töös head leida, annab lapsele võimaluse enese väljendamiseks, positiivseks, rõõmsaks enesetundeks ja ise saan tagasisidet lapse arusaamise kohta tunnis tehtust. Side mitmepoolne.*
- ✓ *Tunnis pildil või valminud ruumilisel alusel läbimängitu aitab lastel luua seoseid reaalse olukordadega reaalses elus ja neil elus turvaliselt toime tulla.*

Muusikatundides on õpetaja Elin Vaikuseminutite eestvedaja, kes on viinud Vaikuseminutite kasutamise kõrgele tasemele. Lapsed on saanud võimaluse mugavalt kott-toolides muusikat kuulata ja kujutlenud päikese põue soojendama. Lapsed naudivad muusika kuulamist ja joonistavad kujunenud emotsioone. Rõõm on avastada, miks (ja kuidas) VM lisatuna/integreerituna õppekavasse, muudab lasteaia suurepäraseks kohaks, kus arendada laste teadlikkust, tervist, vastupidavust ja emotsionaalset intelligentsi.

See omakorda aitab lastel paremini õppida nii nüüd kui tulevikus koolis.

Liikumisõpetaja Kai tunnid on vaieldamatult laste lemmikud, sest seal ei pakuta mitte lihtsalt hästi tasakaalustatud ja põnevaid liikumisvõimalusi, vaid ka psühholoogiliselt kõrgel tasemel pedagoogilist lähenemist- rahutu laps saab kaptenipaela ja nõrguke meeskonnatöös jõukohase ülesande, et kogeda täisväärtuslikku liikumisrõõmu ja positiivset heaolutunnet toimetulekust.

- *Suurepäraselt töötavad rühmade meeskonnad. 1+2 süsteemis töökorraldus annab võimaluse igal inimesel leida oma nišš, pakkuda laste arenguks oma tugevatest külgedest lähtuvaid lisategevusi ja rikastab ka kolleegide omavahelist professionaalset arengut. Just rühma meeskondade töö on see, et lapse päev, see mida laps vahetult kogeb, on sujuvalt kulgev, rahulik, tasakaalustatud ja õnnelune pakkuv. (vaata Õp.Leht 06.10.2017, lk 15)*

EMOTSIONAALNE KESKKOND

Emotsionaalse keskkonna eduka toimimise alus on meeskond laps-pere-õpetaja. Meie jaoks on väga oluline, et jagame ühiseid väärtusi, saame olulistest asjadest sarnaselt aru, vahetame adekvaatselt olulist infot, oleme heatahtlikud, sõbralikud ja rahulolevad.

RÄÄGIME – KOHE JA AUSALT. Ka ebaseeldivatest ja valusatest teemadest.

- **Elu- ja töökorraldus lasteaias** lähtub ühest meie põhiväärtusest: „...suudame töötada maksimaalselt panustades ja ennast säästes“. On oluline hoida tasakaal oma isiklike vajaduste, pere ja töö vahel.
- **Töökorraldus** on inimlik ja annab töötajale sõnumi, et temast hoolitakse ja usaldatakse:
- ✓ *Rühma meeskondadel ja kõigil õpetajatel on vabadus otsustada oma töö korralduse üle. Alates töögraafikutest kuni kasutatavate meetoditeni.*
- ✓ *Majas on rakendunud 1+2 süsteem, mis loob oluliselt laiemad võimalused luua rühmas toetav, rahulik ja vaba õhustik*
1+2 süsteemi rakendamine annab ka töökorraldusliku vabaduse
Näiteks: kogu aeg on rühmas 3 täiskasvanut ja kui kaks assistenti tegelevad oma rühma lastega siis õpetaja saab pakkuda teiste rühmade soovijatele õu puutööklassis meisterdamise võimalust. Ka teadmine, et vajadusel saab vaba aja ja teised kaks kolleegi asendavad, aitab töö rahulolule palju kaasa.
- ✓ *Personali koolitused on soovi- ja vajaduspõhised*
Arenguvestlusel räägime eesmärkidest, soovidest, unistustest ja kui nende ellu viimiseks vajame lisa õpet siis üritame selle ka leida
- ✓ *Kõigil on võimalus teha lisategevusi, kus saab rakendada oma huvi ja hobi (judo, puutöö, robotika, metsamatkad, Idla võimlemine)*
- ✓ *Õpetajate vaheline jagamine/suhtlemine on igapäevaselt olemas.* Regulaarselt kohtutakse ühisel õuealal, kus on koos nii täiskasvanud kui lapsed. Ka koolitustel käivad õpetajad mitmekesi koos. 1x kuus on lasteaias lõunatunnil nõ jagamise kohtumised, kus saab kolleegidele õpetada mida uut olen õppinud/lugenud/teada saanud töö käigus. Kolmapäeval, kui lõppeb laste vabade valikute päev, saame kohe kokku ja jagame tähelepanekuid. Igakuine pedagoogiline nõupidamine algab alati positiivse jagamise ringiga.
- Õpetajate ja kogu personali hoiakud ja **arusaamad kaasaegsest õpikeskkonnast ja uuenevast õpikäsitusest** on muutumas, uuendustega tullaakse kaasa ja algatatakse ise aktiivselt uuendusi. See hoiab ärksana ja loob tunde, et igas päevas on üks „väike rosin“. Tööle tullaakse rõõmuga ja panustatakse palju.

- Räägib direktor Margit:

Seda ei saa väliselt keegi motiveerida. Kui inimene tahab oma tööst rõõmu tunda, siis ta seda ka teeb. Areng ja edasiliikumine pakuvad loovale pedagoogile rõõmu. Palju aitab kaasa see, kui sind ümbritsevad kolleegid samu rõõme jagavad. Mina juhina pean kõige õnnelikum olema, ise oma tegevuse üle, aga eriti oma töötajate tegevuse ja saavutuste üle.

Meil on kokkulepitud „reegel“, et vinguda võib ainult direktori kabinetis.

- Kasvatustsotsioloogi on **kaasatud kõikide taseme töötajad**. Majahoidjaga koos lapsed pühivad ja riisuvad, väliköögis saab kokkadega suhelda ja jõudumööda toidu valmimisel abistada. Majandusjuht on paberikunsti harrastaja ja teeb seda vabal ajal meelsasti nii kolleegide kui lastega. Kõigil on võimalus tunda end olulisena ja ühtse meeskonna liikmena.
- Vaikuse minutite koolitustel õpitud põhimõtted ja oskused on juurdunud. Eneseregulatsiooni harjutused on saanud igapäevaseks nii laste kui personali hulgas. Koolitusi on saanud ka lapsevanemad. Väärtustame õpetaja **eneseregulatsiooni oskust** kui olulist oskust hooliva keskkonna loomiseks. Vaata videot: <https://drive.google.com/file/d/0B-5p1Ylfz4krS1RoXzA2UVdSVkk/view>
- **Kuulamiskasvatustsotsioloogi**: Väärtustame aktiivset kuulamisoskust, (nii keskendumist kuulamisele, kui peegeldamist vestlustes ja joonistustes) mis on kogu õpiprotsessi ja ka inimlike omaduste, sotsiaalsete oskuste alus. Seetõttu lapse mitmekülgseks arenguks tingimuste loomisel peame oluliseks toetada seda nii erinevate muusika- ja haridusprojektidega, muuseumipedagoogikaga kui muude integreeritud tegevustega.
- **Koostöö oma ala tippspetsialistidega** toob argipäeva positiivseid emotsioone. Traditsiooniks on saanud haridusprojektid koostöös Eesti Kontserdiga, teater Estoniaga, Pärimusmuusika Keskusega, lisandunud on Kammermuusikute liidu ja Interpretide liiduga koostöö. Oleme teinud pillimängu- ja pilli valmistamise töötubasid, külastanud muusikateatrit tutvumaks sealsete ametite saladustega. Muuseumipedagoogika (KUMU, Mikkel muuseum ja Kadrioru loss, Teatri – ja Muusikamuuseum jt). See mängumaa on lõputu ja nendest kogemustest sünnivad elamused, mida alati sõnadesse panna ei saa, kuid need paistavad välja hiljem laste toimimisviisist ja käitumisest.
- **Kasutatavad õppemetoodikad toetavad emotsionaalse intelligentsuse arengut.**
 - Räägib liikumisõpetaja Kai:

laste liikumisõpetuse sisetundides on kasutusel peamiselt Ildla meetoodika. Meetoodika võimaldab anda lastele ülesandeid, mis soodustavad avastamist ja katsetamist liikumise ja muusika valdkonnas.

Rakendamise printsiip varajases eas - kehakeele aktiivne käivitamine suhtlusvahendina enne kõne väljakujunemist. Laps avastab võimaluse aktiivseks suhtluseks sõnu kasutamata. Keegi ei positsioneerigi lapsi liikumiskvaliteedi järgi, tulemusi ei mööda, kõrvuta ega reasta. Kasutatakse sageli rühmiti vahelduvaid tegevusi, kus lastel on võimalik nii teisi lapsi jälgida, kui ka enda tegevust demonstreerida. Laps avastab, et on võimalik suhelda teiste lastega võrdsetel alustel - olla kõigile nähtav ja ise kõiki näha. Kasvab julgus katsetada, tekib liikumisrõõm.

- **Lapse päeva vähem etteplaneerimine ja loomuliku arengukeskkonna toetamine.** Lapsed saavad valida päeva kulgemise rütmi ja neile võimaldatakse teadlikult pikemaid vabamängu perioode nii rühmas kui õuealal. Hommikuring on sujuvalt kulgev koosolemise aeg, kus õpetaja juhatab sisse rühma ühise uue päeva. Arutletakse selle üle, kes millega tegelema hakkab, millised tegevused ühiselt ees seisavad ja lapsed saavad hommikutundidel vabalt päeva sisustada, mängida ja majas liikuda (lisa 7). Päeva rahulik kulg tagab stressivaba õhustiku nii personalil kui lastel.
- **Omavanuste laste grupi positiivne mõju emotsionaalsele ja sotsiaalsele arengule.** Lastele on loodud keskkond, kus eri vanusest ja soost lapsed saavad koos mängida ja üksteist mõjutada. Eakaaslaste grupi toimel saavutatud käitumise korrigeerimine või positiivne tagasipeegeldus on lapse emotsionaalse ja sotsiaalse arengu seisukohalt olulisim eesmärk. Oleme selle endale südameasjaks võtnud, et pakkuda lastele teadlikult enam võimalusi grupis mängides selle tervendava mõju kogemist ja kogemust grupidünaamikast- kuulumistunnet ja osalusrõõm. Järgime seda rühmades, õuealal ja erialatundides. Eakaaslaste mõju maksimaalse kasuteguri võimaldamist kannab ka sotsiaalse kasvamise grupitegevuste idee, mille põhimõtet kannab Minu Ringi idee. Minu Ring on eripedagoogi pakutav huviring. Mis toetab läbi erinevate praktiliste tegevuste laste sotsiaalseid- ja koostõiseid oskusi. Igapäevaselt võimaldab laiapõhjalist suhtlust ühine õueala, palju ühiseid ettevõtmisi, avatud rühmaruumide ukseid ja luba igal pool mängimas käia

- **Millised andmed** ja nende **kogumise viisid** võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt **hinnata**, et selle aspektiga tegelemine on **tulemuslik**?
- **Laste rahulolu küsimustik**
- **Laste tegevuste vaatlus ja analüüs VAbade VALikute päeval**. Analüüs juba toimib (vahetult pärast tegevuste lõppu). Lisaks võiks olla ka välja töötatud vaatlusleht, mis annaks pikema vaate
- Regulaarselt toimub **haiguspäevade võrdlev statistika**. Nõrk külg on siin laste vanuselised eripärad. Seega saame nõ tõendus põhiseid tulemusi pikema aja vältel.
- **Personali rahulolu uuring**. Osaleme üleriiklikus uuringus, mis annab ka võrdluse riigi keskmisega
- **Perede rahulolu uuring**. Küsimustik vajab kindlasti uuendamist, sest objektiivse statistiks saamise eesmärgil pole seda pikka aega uuendanud. Nüüd on aga kasvukeskkond niivõrd olulisi muutusi läbi teinud, et on vajalik ka vanemaid rõhuasetuste muutustest teavitada.
- **Tagasiside vilistlastelt**. Näiteks vilistlaste kokkutulekul intervjuu vormis.
- Järjest enam hakkavad erinevad organisatsioonid pakkuma **üleriiklikke küsitlusi**. See annab meile objektiivse võrdlusvõimaluse. Näiteks 2015 aastal korraldas TAI lasteasutuste psüühilise keskkonna hindamise uuringu (*lisa 8*). Loodame, et selline tegevus on jätkusuutlik ja osaleme ise aktiivselt. Osalesime pilootlasteaiana ka Innove rahulolu uuringus.

- **Millised** on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud **kitsaskohtadega tegelemine?**
- Vanemate **teadmised meie maja väärtustest** on puudulikud. Seda meie oma süül, sest avalik kommunikatsioon selles valdkonnas puudub. Üks võimalus on välja mõelda ja kujundada atraktiivne väärtuste skeem rühmade seintel. Teine võimalus on teha a´la kohviku õhkkonnas vestlusõhtu ja rääkidagi läbi teie-meie väärtused, et meie väärtustest saaksid ka teie väärtused
- Projektõppe moodulite esitlustel võiks/peaks olema **laste roll suurem**. Lapsed ise saavad otsustada mida teistele tutvustada ja kuidas seda teha. Siiani on kandev roll olnud õpetajatel.
Näide: Projekti teema oli „Koduvärvast välja“. Lapsed said valida millise tee või metsatuka nad tutvumiseks võtavad. Nad valisid objektid (puud, taimed, ehitised, inimesed) mida põhjalikumalt uurida. Nad otsustasid mida nad sellel retkel teistele näidata tahavad. Nad valisid selle lapse(d) kes saab õpetaja rolli ...
Laste aktiivne roll laieneb ka mujale:
Näide 1. Vabade valikute päev algab laste koosolekuga, kus õpetajad jagavad infot mis täna toimuma hakkab ja kus mida teha saab. Seda koosolekut juhivad lapsed ise.
Näide 2. Kohe alustab tööd Eco-Schoolsi projekti raames keskkonna töörühm, milles osalevad ka vanemate rühmade lapsed. Laste töörühmal on ka oma ülesanne - viia läbi keskkonna ülevaatus
- Eesmärgiks on, et võimalikult paljud õpetajad, lapsed ja lapsevanemad oleksid **kaasatud ja teadlikud** pakutud õppe- ja kasvatusmeetodite rakendamises. Samas peab aga meetod olema sobivalt **integreeritud** vastavalt inimese (õpetaja/lapsevanema) **olemusele ja sisetundele**, mis tähendab, et käsu korras need asjad ei käi ja kõik see **vajab aega**.
- Plaan on jätkuvalt **sisekoolitusprogrammi** rakendamise käigus praktilist **kogemuse vahetamist** teha (õpetajad/ lapsevanemad). Lõunapausidel kui majas on kolleegilt-kolleegile koolitus, siis on võimalus osaleda ka vanematel. Kuna need koolitused on üldjuhul praktilised ja vabas vormis, siis tekkiv sünergia on lisa väärtus õpitud oskusele või jagatud kogemusele.
- **Laste rahulolu küsimustik** on välja töötamata. Meeskonnatööna on see plaanis 2018 a kevadeks koostada.